

omnium

tia ut uorum sanctificationis su

ut in ore eorum omnia in

um
viri in
guentium alle

X

H

optati

fiunt omnes de

ov

nicht in der

10

U. g. 17, 9

Q. F. F. Q. S.
DISPUTATIO POLITICA

De

ARISTOCRATIA,

Quam

Auxilio supremi Rerumpubli-
carum fundatoris

Indultuque Incltyti Philoso-
phorum Senatus

Sub moderamine

VIRI

EXCELLENTISSIMI ATQUE CLARISSIMI

DN. M. JACOBI THOMASII,

Dialecticæ Philippæ Professoris Publici celeberrimi,
Collegii minoris Principum Collegiati &c.

*Domini Præceptoris ac Patroni filiali cultû & obsequio
vitam colendi,*

In ACaDeMiâ PHILVreâ

III. Id. Decembris,

H. L. Q. C.

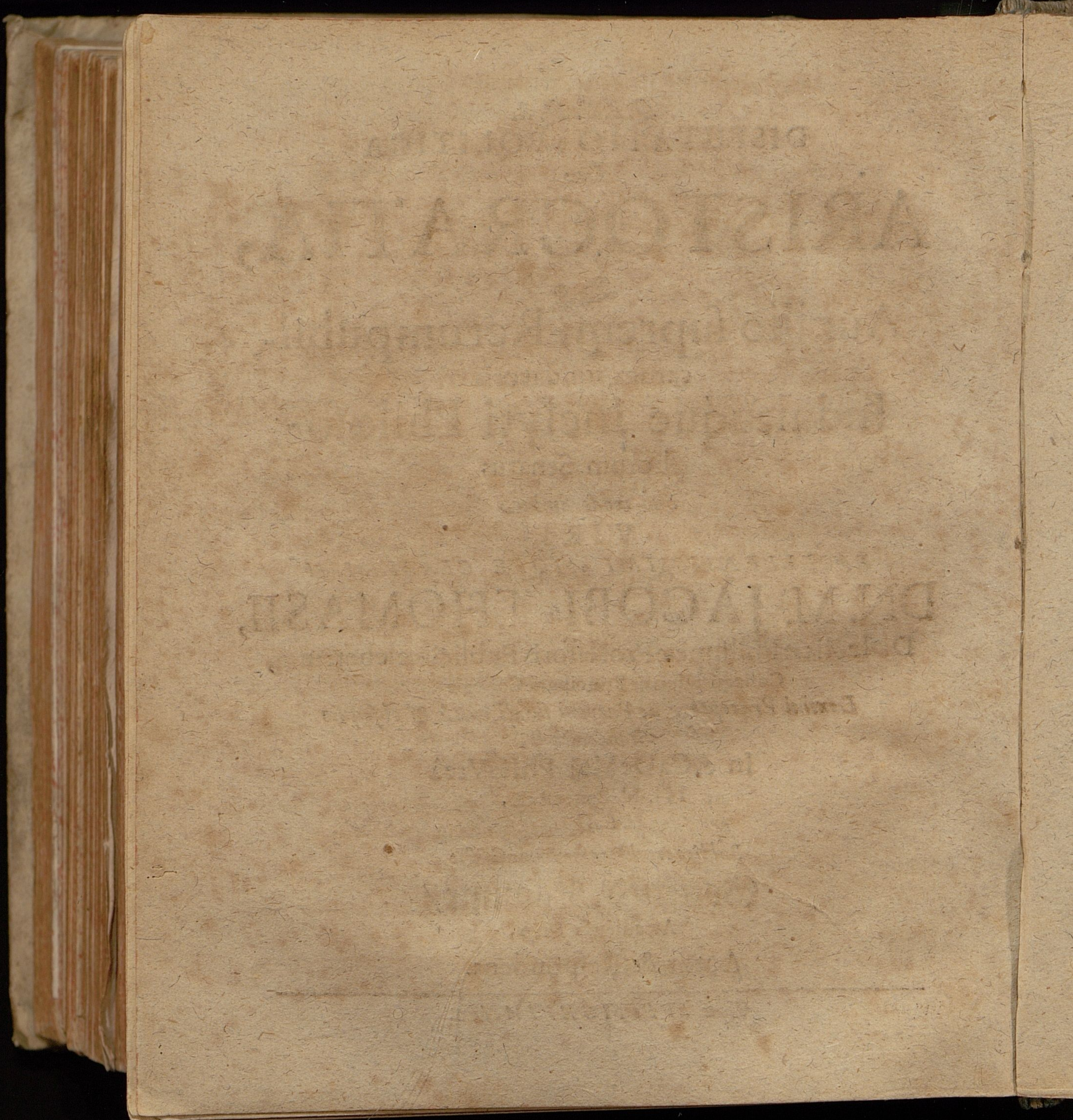
Publico eruditorum examini sistit

Gottfried Pflaume /

Ascaniensis Saxo,

Autor & Respondens.

Typis WITTIGAVIANIS.

Guberna Prospera Altissime!

Thesis I.

Vemadmodum omnia, quæ in sublunaribus natura aut *Societas. ci-*
recta ratio produxit, materiâ & formâ constant, quarum *vilis materiâ*
una ab alterâ non nisi mentis conceptu disjungi potest: *& formâ*
Ita etiam Societas civilis causis hisce internis indivulso *constat.*
inter se nexu cohærentibus gaudet.

II. Et formæ quidem vices subit *Respublica*, materiæ autem ju- *Forma est*
cta probatissimos Aristotelis interpretes *civitas. Giphanius comment. Respublica.*
in Arist. Polit. l. 3. c. 4. Piccartus Proleg. in Pol. Arist. p. 12. & com-
ment. ad cap. 6. l. 3. Pol. Arist. Joh. à Felde in anal. Pol. Arist. l. 3.
c. 6. Quamquam non ignoramus summum virum Conringium cap. 4.
introd. in Pol. Arist. civitatem habere pro toto complectentetam
societatem ut materiâ, quàm Remp. ut formam. Sed hâc de re ne-
mini hic litem intendemus, utpote, qui jam missâ materiâ aliquam
saltem formæ speciem sumus excerpturi, ejusque naturam investi-
gaturi.

III. Quare sufficere nobis impræsentiarum potest, nosse, quod
Respublica Aristotelis, qui eam *IV. Pol. II.* vitam civitatis vocat,
omniumque accuratiorum Politicorum suffragio formæ locum
teneat.

IV. Pro multiplici autem variatione *ἡ ἀρχὴ* sive summi, quod *Resp. dividi-*
præcipuè consideratur in Rep. variæ etiam nascuntur Reip. divisiones. *tur in simpli-*
Et primò quidem, quia Majestas vel indivisa manet, vel divisim penes *em & mix-*
uno plures est, hinc ipsa resp. vel est *simplex* vel *mixta* *tam.*

V. Mixtam nunc seponimus. *Simplex* bifariam dividi potest, *Simplex in*
tum à fine in rectam & corruptam, tum à numero imperantium. *bonam &*
Sunt qui posteriorem anteponunt priori; Hi nec mentem Aristote- *malam.*
lis expeditam dare, nec ab erroneis opinionibus de naturâ Polycrati-
carum Rerump. satis cavere sibi possunt. Nos ductum *Aristotelis* è
c. 4. & 5. l. III. Pol. secuti simplicem Remp. statim & immediatè divi-
dimus *in bonam & malam.*

VI. *Bona seu recta est*, in quâ imperantes commodum publicum
primariò spectant: *mala seu corrupta*, in qua primariò respiciunt
privatum. Cujusmodi Resp. Aristoteles *ἡ ἀρχὴ ἐκδότης* nominat:

Latinè reddunt labes, migrationes, exerrationes, transgressiones, quia nimirum ab indole genuinæ Reip. salutem publicam pro principali fine habentis justo longius abludunt.

Bona & mala subdividuntur.

VII. Tandem pro variatione numeri imperantium tam recta quam corrupta subdividitur in tres species. Vel enim summa potestas est penes unum, vel paucos, vel omnes: aut si $\tau\omicron$ διχοτομείν magis placet, dicendum sic erit: In rep. vel imperant omnes, vel non omnes. Si non omnes, tunc vel pauci vel unus.

VIII. Hi quotquot jam sint in aliquâ Rep. si $\tau\omicron$ κοινὸν συμφέρον respiciunt, bonam constituunt Remp.: si secus, malam. Atque adeò bona Resp. sunt 1. ubi ad communem utilitatem imperat unus, & vocatur *Monarchia*, 2. ubi pauci, & dicitur *Aristocratia*, & 3. ubi multi sive omnes, vocaturque ob defectum vocabuli nomine generis *Potia* sive *Respublica*. Aristoteles VIII. Nic. 10. eam *τιμοκρατίαν* appellari posse existimat.

IX. Mala itidem tres sunt, 1. ubi juxta privatum utile imperat unus, quæ forma vocatur *Tyrannis*; 2. ubi pauci pari ratione, quæ *Oligarchia*; & 3. ubi omnes, quæ *Democratia*.

X. Hæc est pro diversitate $\tau\omicron$ πολιτεύματος succincta quasi synopsis præliminariter exhibita rerum diversitas: quarum singulas exasse persequi longum foret. Ea propter remotâ mixtâ, & ex simplicibus malâ, & ex bonis primâ ultimâque, Monarchiâ scil. & *Politiâ*, jam *Remp. simplicem bonam* & quidem in specie *Aristocratiam* ad manus sumemus.

HOMONYMIA ARISTOCRATIE

XI. Ex dictis autem liquet, non expectandam hic à nobis Aristocratiam 1. talem, quæ pro ordine magistratuum subordinatorum, potissimumque Senatus oppidani multis in locis umbram sive imaginem Aristocratia referente vulgò usurpatur. Protestati enim th. præsumus, quod de quâdam Reip. formâ simus acturi. Cum autem à tali simulacro absit majestas (cujus rei infallibilis character est recognitio superioris) idcirco *justa Reip.* nomen *nō nisi per metaphoram* meretur.

XII. Nec II. talem, in quâ modus duntaxat administrandi Aristocraticus est, statu interim reverâ Monarchico vel Popolari existente; ut adeò Resp. ea sit quidem, sed *Aristocratica non nisi per metaphoram*. Quemadmodum evenire solet in articulo mutationis Rerum, Aristocraticarum, & observatum est Romæ ab Augusto & Tiberio Monarchiam

narchiam pedetentim introducere laborantibus, ubi Consules, Senatores, aliosque magistratus retinuerunt, reapse mutatis omnibus. *Clapmar. in arcan. Rerump. l. 6. c. 5.*

XIII. Nec III. talem, quæ cum aliis formis mixta est, & quidem vel cum Monarchiâ, ut in modernâ Rep. Romano-Germanicâ; vel cum Democratia, uti Romæ invalescente potestate Tribunicîâ; vel cum utraque, ut ibidem durante Dictatorum regimine.

XIV. Excludimus prætereâ IV. Aristocratiam ejusmodi quæ quidem virtutem pro mensura admittit, sed compatitur vitiosarum formarum mensuras, divitias & libertatem. De quali infra monebuntur plura. Hic autem, ut certam Aristocratia definitionem habere possimus, quantum fieri potest purissimam & à formis malignantibus secretissimam consideraturi sumus.

XV. Sed antequam ad definitionem progressus fiat, natales vocabuli indagare oportet. Græciæ autem eos deberi, & ad voculas *ἀριστος optimus & κρατέω teneo seu impero* referendos esse, vel mediocriter Græca doctis manifestum est. Rationem appellationis *Aristoteles III. Pol. 5.* reddit duplicem, vel quia *optimi præsent*, vel quia *ad commune optimum spectent*. Quarum quidem posterior latior videtur, siquidem ita omnes formæ rectæ Aristocratia dici possent, omnes enim optimum commune respiciunt. Prior verò accuratior est, quippe quæ specificam tangit Aristocratia differentiam. *Optimates enim imperare nulli prorsus formæ cum Aristocratia commune est.*

ETYMOLOGIA.

Ratio etymia duplex

præfertur prior

XVI. Hinc *Philosophus IV. Pol. 7. optimo*, ait, jure hanc Remp. Aristocratiam dici, utpote in qua viri non *ὑποδύοται* sive comparatè, sed absolutè boni habeatur ratio: In eâ namque eundem esse *ἄνδρα bonum & virum bonum*: in aliis verò esse bonos pro Rebusp. Quibus vult innuere, quod sicut quis licet Ethicè malus, bonus tamen potest esse artifex; ita & in certo Reip. statu (corrupto puta) improbus quantumvis vir possit esse optimus civis & Reip. accommodatissimus. Hoc verò in Aristocratia usu non venire, sed conjunctum ibi esse officium & viri & civis boni. Unde perspicuum est, quàm pulchrè vocabulum rei ipsi consonet.

In Aristocratia idem
& vir bonus
& civis bonus.

XVII. Latine salutatur *potestas optimorum*; *potestas optimatum*; *SYNONYMIA* *Resp. optimatum*; *status, forma, potentia, dominium, Regimen, gubernatio*.

bernatio, optimatum. Leonardus Aretinus Latinis vocibus in versione suâ strictè inhære fatagens reddit Latinè paucipotentiam. Sed Græco vocabulo jamdiu assueverunt aures Latinorum. Unde Conringius in introd. in Pol. Arist. cap. ult. p. 648. notat translationem Sepulveda & Petri Victorii alioquin eximiam, quod abstineant à Græca originis vocabulis illis, quæ usû possint & debeant τεχνικὰ reddi: quale est αριστοκρατία, quod unico vocabulo dicere cum possimus nullo orationis vitio, ejus loco semper uti longâ περιφρασεως status optimorum nimia superstitionis est. Eandem superstitionem deprehendimus quoque in Javello, qui per totum secundum tractatum, in l. 3. Arist. Pol. ubi tamen explicatio Aristocratia prolixè traditur, ne semel quidem Aristocratia voce utitur. Sed hoc ὡς ἐν παράδειγμα.

vocatur
ἀρετῆς

XIIX. Aristoteles IV. Pol. 7. ἀρετὴν vocat, ubi de Rep. Lacedæmoniorum dicit, quod ibi sit μίξις δημοκρατίας καὶ ἀρετῆς h. e. Democratia & Aristocratia. Aliàs etiam Oligarchia & Aristocratia promiscuè adhiberi solent, minùs tamen convenienter, nisi cum utraque in genere notat statum paucorum, præscinditque ab Aristocratia & Oligarchia in specie sic dictis.

DEFINITIO.

XIX. His explanatis ad definitionem Aristocratia progredimur. Quam Aristoteles more solito per cap. 5. l. 3. Pol. sparsam exhibet, unde si eliciantur verba ad eam pertinentia atque concinnentur, sic sonabit integra: Aristocratia est Respublica, in qua pauci, plures tamen uno, prout communis utilitas postulat, imperant. Quò trahendus Bodinus, ut agnoscat tandem, quâ fronte neget, Aristocratiam ab Aristotele esse definitam, cum ne punctum quidem ejus omiserit.

GENUS.

XX. Definiti genus est Respublica, quæ Græcè πολιτεία atque aliàs non immeritò anima, forma, vita, & descriptio civitatis audit, Giph. in cap. 4. l. 3. Pol. Arist. Conf. th. 3.

XXI. Esse autem Remp. Aristocratia genus univocum, inde patet, quia definitio Reip. omnibus formis rectis ex æquo competit. Definitur autem Resp. III. Pol. 4. ordo civitatis & Magistratum, maximèq; illius, qui summam potestatem habet, communis utilitatis gratia.

DIFFERENTIAE.

(1.) GENERALIS.

XXII. Differentiam dedimus duplicem unam à fine alteram à subiecto. Prior generica est. Nam finis ille, cura scilicet salutis publicæ omnibus formis rectis (ceu contrarius corruptis) communis est, atque aded

adeo ipsam Rempubl. à formis corruptis, quæ tantum *ὁμωνίμως* Respublice dicuntur, specificè distinguit, & est quasi Lydius lapis, ad quem omnes Resp. exigendæ, teste *Arifteo l. 1. Doctr. Pol. c. 7.*

XXIII. Id quod vel ipsa appellatio *Reipublice* poterat indicasse, : Dicitur enim *Respublica*, h. e. *res ad populi seu publicam salutem spectans*, omnesq; adeo qui ad *Reipubl. clavum* sedent, admonet, ne sua commoda spectando naturam *Reip.* invertant & è publicâ privatam faciant. *Cellar. 2. Pol. c. 1.*

XXIV. Quare etiam Aristocratia ut forma bona commune incrementum tanquam scopum primarium sibi præfixum habet, quem unicuique Imperantes strenuè petere jubet. Sed non putandum, nullum planè ex curâ boni publici ad imperantes, redundare commodum, quin potius exosculandus discursus *Aristotelis*, quem *III. Pol. 4.* in Optimates stituit hunc ferè in modum. *Sicut nauta per se incolumitatem totius secundariò navis querens, cum & ipse vectorum unus sit, ex eventu incolumitatis sit suum quæparticeps; pater-materq; familias primariò totius familiae salutem sturant, comdentes, secundariò suam inde decerpunt, & padotriba exercens discimodum, se ipsum exercet: Ita quoque optimates primarias curas in conservationem totius civitatis convertentes, se consequenter ipsos, cum ejusdem membra sint, tutantur.*

XXV. Simul autem hinc intelligitur, quales sint, qui in hac Rep. *Optimi qui* imperant: *Optimi* scil. h. e. verâ virtute ac prudentiâ præditi. Eâ enim *sint.* qui carent, quidvis potius quam communem salutem pro ultimo fine habebunt.

XXVI. *Altera differentia* petitur à numero subjecti imperantis, & (2.) SPECIFICA, speciale inter Aristocratiam cæterasque formas rectas discrimen constituit. Continetur autem in his verbis: *ubi pauci, plures tamen uno imperant.*

XXVII. Quæ ut rectè intelligantur, multitudinis ac paucitatis vocabula dextrè hîc explicanda sunt. Equidem certum est paucos opponi multis: sed si magnum aliquem numerum in partes inæquales divides, v. g. *Rempubl. 1000. civium in 900. & 100. duplex* se offeret *multitudo, una* totius, comparatione cujuslibet partis seorsim; *altera* partis majoris ad minorem: ubi animadvertet, hanc ipsam posteriorem multitudinem, si cum toto comparetur, verè paucitatem esse. *Res in numeris est clarissima. Sic in allato exemplo 1000, multi sunt,* sive

sive cum nongentis, sive cum centum compares. Nongenti verò, ut ut minoris partis respectu multi sunt, totius tamen contemplatione, haud dubiè sunt pauci. Nimirum & *duplicem paucitatem* hinc deprehendimus, *unam* partis minoris ad majorem, (100. ad 900.) *alteram* partis cujuslibet ad totum seu universam multitudinem (100. vel 900. ad 1000.)

paucitas partis ad totum Aristocratiæ essentialis est paetis ad partem accidentaria. XXVIII. Jam ut hanc distinctionem applicemus, cum differentiam Aristocratiæ cum Aristotele ponimus in paucitate imperantium, paucitas partis ad totum intelligenda est, altera enim partis ad partem huic formæ verè accidentaria est. Sive ergò in proposito exemplo nongenti sint optimates sive centum, dummodo penes optimos stet imperium, ad essentialiam Aristocratiæ nihil refert. Pauci enim utique imperant, hoc est, non omnes, non universa civium multitudo.

Verba hæc plures tamen uno non stant otiosa. XXIX. Quâ ratione luculentum etiam hoc est, definitionem nostram nullum *ἁυτολογίας* crimen incurrere, quod vocabulum *pauci* immediatè excipiant verba hæc: *plures tamen uno*. Posset enim quis oggerere: ubicunque pauci sunt, ibi etiam plures esse uno. Sed negamus posteriores illas voculas in priori includi, quia *pauci* significant *non omnes*: *Non omnes* autem non nisi à Politia Aristocratiæ distinguunt; nam in Monarchiâ etiam non omnes imperant. Debit igitur addi aliquid, per quod Aristocratiæ ab ipsâ quoq; Monarchiâ distinguuntur.

Error Bodini & aliorum. XXX. Non ergò audiendus est *Bodinus*, de essentiali Status paucorum esse existimans, ut pauciores imperent, quàm parent, & Democratiâ esse, ubi 900. viri optimi imperent 100. subditis. Elegantè sanè Democratiæ, quæ ex virtute mensuratur! Nihilo tamen minus patrociniū hujus sententiæ suscipere videntur *Reinh. König Diss. Pol. V. S. 16.* ubi statuit, *optimates dimidio pauciores esse debere universis*: Et *VVolfg. Heiderus in Syst. Phil. Pol. cap. 6. p. 893. & 894.* ubi enim *demum senatum Remp. Aristocratiæ facere putat, qui numero minor sit.*

XXXI. Sed impingunt omnes. Nam ut silentio transmittatur, quod modò attigimus, paucorum nomine hic venire non omnes, sive dimidio plures sive pauciores sint universis; reponimus saltem, quod *3. Pol. 5. Aristoteles* ad similem objectionem respondet; Multitudinem videlicet & paucitatem hujusmodi tantum accidentales Oligarchiæ differentias esse, veras esse divitias & paupertatem, sicut ubi divites impe-

imperant, sive pauci sint, sive multi ad se invicem, ibi sit Oligarchia, ubi pauperes, Democratia. Quia tamen plerumque (si non semper) divitum sunt pauciores, inde factum, ut ex penè perpetuis accidentibus hisce formis nomina sint indita.

XXXII. Hæc responsio, quin præsentis quoque quæstioni accommodetur nihil impedit, siquidem non minus Aristocratia quam Oligarchia in respectu ad Democratiam accidentale est paucos pluribus imperare. Et proinde non opus habemus, ut formam, in quâ plures virtute præditi paucioribus imperant, vel ad Democratiam referamus, vel de novâ specie præter sex superius recensitas excogitandâ laboremus. Sive enim simpliciter pauci imperent, sive dimidio plures, dummodo optimi sint, nihil refert: Sufficit eos in respectu ad totum (ut explicatum est th. 28.) paucos nuncupari posse.

XXXIII. Dicis: *quomodo paucitas & multitudo possunt esse accidentale discrimen Aristocratia & Democratia, cum numerus imperantium sit differentia specificans Rerum publ formas?* Hic quid respondeat Piccartus apud eum ad III. Pol. c. 9. p. 409. videri potest. Nobis ex hætenus dictis facilis responsio est; Numerum illum qui specificare dicitur Republicas abstrahere non à multitudine & paucitate partis ad partem: sed à multitudine totius ad partem, & paucitate partis ad totum. Objectio.
Solutio.

XXXIV. Unde elucet, primò cum paucitas & multitudo Aristocratia sint accidentaria, & verò accidentia mille modis queant variare, certum in Aristocratia numerum definiri non posse. *Arist. Pol. l. 1. c. 10. §. 2.* Imò ut ut largiamur, Senatuum in Aristocratia debere esse numero minorem parentibus, tamen fieri nequiret, ut universalis numerus determinaretur. Esi enim vix probabile est, in ulla unquam Aristocratia vel ei analogâ specie imperantes numero subditos excessisse, tamen experientia constat, modò binos, modò tres, modò decem, modò 28, modò 100, modò 200, modò 300, breviter, modò plures modò pauciores imperasse. in Aristocratia certus imperantium numerus definiri nequit.

XXXV. Deinde cum dictum sit, rectas Respubl. à pravis essentialiter differre fundamento: fundamentum autem bonarum citrà controversiam sit *virtus*, hinc cernimus, quod non sufficiat in Aristocratia paucos imperare, sed præterea ut pauci illi virtute præsent, necesse sit (respice th. 16. & 25.) Et huc spectat illud *Philosophi* effatum III.

B

Foliat.

Polit. 7. Viros bonos imperare oportet, & omnium rerum esse Dominos.

Dissentit
Bodinus.

XXXVI. Quod pro more suo non veretur allatrare Bodinus, dum Aristocratiam, ait, esse, si minor pars civium summo imperio gaudeat, sive sint optimi, sive flagitiosissimi, sive nobilissimi, sive ditissimi, sive egentissimi, sive bellicosissimi. Sed quis non videt hinc ipsum Aristocratiam nomen reclamare? Ubi enim flagitiosissimi imperium tenent, nonne κακιστοκρατία potius (ut liceat ὀνοματοποιεῖν) quam Aristocratia erit? Deinde hoc pacto confunditur Aristocratia cum Democratia, ubi denuum egentissimi, & Oligarchiâ, ubi ditissimi imperant. Heid. in S. st. Phil. Pol. cap. 6. p. 896. Totius hujus ἀπαρδυσίας, nisi fallimur, hic fons est, quod nimis præcipitanter ad Respubl. à numero dividendas se dedit, antequam eas à fine distingueret.

Pauci illi optimates debent summam habere potestatem.

XXXVII. Præterea non perinde est, optimates imperare sive cum summa sive subordinatâ potestate, sed strictè requiritur, ut independentem potestatem habeant. Nam per τὸ ἀρχεῖν Philosophus nihil intelligit aliud, quam summam potestatem, majestatem, arbitrium urbis, imperium ἀνωπεύθυνον, summum imperium seu summam imperiâ (ut loqui amat Cicero) habere. Hoc enim important Græcæ voces τὸ κῆρυξ, τὸ πολίτευμα: quorum posterius pessimè redditur à nonnullis administratio civilis, ratio civilis administrationis, ratio vel modus gerendæ Reipubl. &c. Giph. ad III. Pol. c. 5. & Picc. ad cap. 6. ejusdem libri.

XXXVIII. Atque ita definitionis tam genus quam differentias inspeximus. Confectarium est, ut nonnihil de speciebus, opposito, & agnato Aristocratia subjungamus: quibus peractis, resolutio dubiarum quarundam circa præsentem materiam questionum toti disputationi coronidem imponet.

Aristocratia divisio in puram & impuram.

XXXIX. Species Aristocratia sumptas ex variis Rerumpubl. terminis seu scopis, qui sunt virtus, divitiæ, & libertas populi, variisque eorum permixtionibus exponit Philosophus IV. Pol. 7. Nos rem in pauca colligentes dicimus, Aristocratiam vel esse puram vel impuram.

XL. Pura quidem est illa ipsa, quæ hæcenus à nobis exposita pro summa mensura solam habet virtutem, utpote quæ est verum aqualitatis & inæqualitatis, personarum fundamentum, pro cuius modo distribui debent administrationes publicæ. Quod fusè probat Arist.

III. Pol.

III. Pol. 6. removendo mensuras imperfectas & secundum quid, divitias scil. & libertatem, ideò qui perfecta civitas non sit permaneatve vivendi tantum, nec mutui auxilii, nec commerciorum, sed bene beateque vivendi causâ.

XLII. Impura aliàs mixta dicitur, non quidem eo sensu, quo supra th. 4. Rempubl. in simplicem & mixtam divisimus; eius enim mixturæ fundamentum erat *divisibilitas majestatis*: Hujus verò est *diversitas summa mensura*. Quando enim virtus compatitur vel divitias, vel libertatem, vel utrumque tanquam mensuram vel æqualem vel superiorem, Aristocratia impura sive mixta dicitur. Fundamentum divisionis hujus.

XLII. Ex quo cognoscitur, impuram trium esse generum. Nam I. quando in legendis magistratibus præter virtutem ratio quoque habetur divitiarum, miscetur Aristocratia cum Oligarchia, ut *Venetis fieri putat Micrælius in reg. Pol. scient. l. 1. c. 15. §. 16. 2.* Si virtus & libertas respicitur, miscetur cum Democratiâ, ut olim *Lacedæmone*, quæ divitias studiosè exterminabat. Et 3. si concurrat respectus virtutis divitiarum & populi, miscetur cum utràque, ut *Carthagine*, ubi Ephori erant ex populo, Senatus ex Oligarchicis, Rex ex Aristocraticis, *Micræli. modo laudato libro c. 13. §. 6.* Impura subdivisio.

XLIII. Quatuor igitur in universum sunt Aristocratia species, quarum prima germanissima atque perfectissima est, & *idealis* vocari commodè potest, quia est ad votum magis, quam ut sperari possit, in ideâ potius, quam veritate *Micræli. in jam cit. cap. §. 10.* Reliquæ tres, quas in comparatione ad idealem *possibiles* vocaremus, non tam Aristocratia sunt, (quanquam ita vulgò usurpantur) quam Aristocratia veræ & principis morbi aut intemperies, quia omnes aliquid vel Oligarchici vel Democratici vel utriusque imperii admixtum habent. *Picc. & Giph. in l. IV. Pol. c. 7.* Pura est species perfectissima & idealis tantum.

XLIV. Interim non dissimulandum est, quod non repugnet in purâ Aristocratia simul virtutis, divitiarum, & æqualitatis communis & aliorum bonorum, quæ ad Reip faciunt administrationem, & imperantibus autoritatem & benevolentiam conciliant, haberi rationem, dummodò datur opera, ut *priora primo, media medio, posteriora posteriori loco ponantur*, ut venustè loquitur *Wolffg. Heiderus in Syst. Phil. Pol. c. 6 p. 895.* hoc est, si virtus pro primariâ habetur mensurâ, reliquarum autem cuique pro suâ dignitate vel utilitate secundus tertiusve ab hac locus vendicatur. Aristocratia non excludit mensuras imperfectas si sunt secundaria.

XLV. Sin autem series invertitur, & planè insuper habitâ virtute præcipuè spectantur vel divitiæ vel libertas popularis, vel utrumque, ne quidem impura Aristocratiâ dici poterit, sed pura vel Oligarchiâ vel Democratiâ, vel aliquid ex hisce mixtum.

An eruditio
quoque no-
bilitas, for-
ma &c. con-
stituunt
Aristocratiâ
species?

OPPOSITUM

XLVI. Bodinus miratur, cur Aristoteles in speciebus Aristocratiæ mixtæ, nec nobilitatis, nec eruditionis, nec formæ decentisq; stature corporis aut similitudinæ fecerit mentionem? Sed sciat, eruditionem ab Aristotele virtuti, nobilitatem virtuti & divitiis inclusam censerî; formam autem, robur, & his similia jure neglecta esse, ut quæ planè non debeant in conferendis magistratibus attendi. Equidem qui formâ superant alios, inter puellas sponsum optantes vincunt, qui robore inter athletas, qui celeritate inter Gymnicos, imperii verò prærogativam nullâ juris specie obtinebunt, ceu innuit III. Pol. 8.

XLVII. Ex hætenus positis facilè confici putamus, quodnam & quid sit Aristocratiæ oppositum. *Labes enim Rerump.* inquit *Aristoteles III. Pol. 5. aperta erunt explicatis formis rectis.* Quare hic officio paucis defungemur.

XLVIII. Dicitur Græcâ voce *Oligarchia*, quia ut plurimum contingit opulentos in Republ. pauciores esse; & definitur modò dicto capite, quod sit *principatus paucorum divitum suum emolumentum, conculcato publico quærentium.*

XLIX. Dum *paucorum* dicitur, distingvitur à Democratiâ & Tyrannide; cætera verba eam à Rebusp. rectis discernunt. Quod enim corrupta sit, finis declarat. Nam si pauci ad suam omnia utilitatem, detorquent, multi, excluduntur è civium numero; quod *Aristoteles* jam dicto loco probat tali argumento: *Quos convenit esse participes utilitatis publicæ, illi aut redduntur participes, aut non sunt cives: sed non redduntur participes. E.* Si verò aliqui è civium numero excluduntur, paucis omnia ad suos usus intervertentibus, corrumpitur certè Respublica.

L. Imprimis autem divitiarum mentione specificatur Oligarchia. Est enim huic formæ hoc essenziale, quod è divitiis tanquam è suprema mensurâ *ἰσότης* ad capeffendos honores æstimatur.

LI. Atque hoc est illud *δίκαιον*, quod docente *Philosopho III. Pol. 6.* propositum habent Oligarchici. Existimant nullâ re plus conferri ad Rempubl. quàm divitiis. Secundùm divitias enim qui sunt inæquales, iis inæqualia deberi, justum putant.

LII. Ve-

LII. Verum hoc pacto non attingunt *justum ἀπλῶς*, sed saltem *inchoatum*, sive ut *Javellus* loquitur, usque ad talem terminum, siquidem bona virtutis sunt simpliciter bona, bona verò externa non nisi in quantum sustinent rationem mediorum ad illa tendentium. Et prætereà justum est æquale tam ex parte rerum, quam personarum: Oligarchici in propriâ causâ decepti judicio, justum duntaxat metiuntur ex parte rerum. Vid. *Javell. in III. Pol. Arist. tr. 2. cap. 2.*

LIII. Peccant igitur in eo, dum *justum habentes solummodo inchoatum*, putant se habere *justum absolute*, & sic mancum jus pro vero & pleno afferunt, *perfectum & plenum, quod est virtus, negligentes* *Picc. in III. Pol. Arist. cap. 9.*

LIV. De cætero pro diversitate census, & legum vel adhibitione vel neglectu quatuor exurgunt Oligarchiæ species. Prima, cum ex censu mediocri dignitates conceduntur, quæ præ cæteris commendanda. Secunda, cum ex censu magno. Tertia, quando imperium ditioribus adhæret familiis, sic ut semper filius patri succedat. Et in his omnibus attenduntur leges. Ultima verò omniumque pessima est, in quâ non curantur leges, sed cuncta à libidine divitum dependent.

LV. Et tantum de opposito Aristocratia. *Agnatum* ejus *AGNATUM.* *Aristoteles IX. Eth. Nic. 12.* ubi singulas formas rectas singulis societatibus domesticis assimilât, statuit *societatem conjugalem.*

LVI. Sicut enim, cum maritus imperio in uxorem sibi per naturam demandato rectè utitur, omnesque actiones ad communem societatis salutem promovendam dirigit, si cætera sunt paria, non potest nisi tranquilum, jucundum & frugiferum esse matrimonium: Ita etiam quando optimates omnibus consiliis ad commune totius civitatis bonum tendunt, non potest aliter fieri, quam ut floreat Resp. aliasque secus gubernatas longo intervallo post se relinquat.

LVII. At contrà sicuti societas mariti & uxoris è quietâ in turbulentam degenerat, si vel maritus omnia aut pleraque bona non virtutis suæ sed potentiæ fiduciâ sibi reservat, vel uxor, cui amplum obtigit patrimonium *fortunâ dulci ebriâ* (ut ait *Venusinus*) viro spre-tâ ejus virtute & naturali ad imperandum aptitudine dominatur: Sic & Aristocratia in Oligarchiam transit, simul ac imperantes posthabitâ virtute juxta censum constituuntur.

B 3

LII. Ex.

LIIIX. Expeditis & his nihil restat amplius nisi ut promissam supra dubiorum quorundam evolutionem subnectamus.

QVAESTIO
PRIMA.

LIX. Et primò quidem in controversiam vocari posset, *an rectè tot paginas in enucleandâ Aristocratiâ consumpserimus, cum tamen, in quo eam definivimus statu, nuspiam terrarum inveniatur?*

Nulla quidem unquã pura Aristocratiâ extitit:

LX. R. Equidem ultrò largimur, quod nulla unquam Aristocratiâ (ut nec Monarchia & Politia) sine temperamento extiterit, neque ostendi etiamnum possit. Si enim inspicimus nobilissimas potentissimasque in Europâ Venetorum, Belgarum, atque Helvetiorum Respublicas Aristocratiâ quàm maximè vicinas, sanè multum iis partim Oligarchici partim Democratici admixtum esse deprehendimus. *Heid. in Syst. Phil. Pol. cap. 6. p. 894.* Cujus ratio à Politicis redditur hæc, quia imbecillitas in hac vitâ non patitur, imperantes absque ulla exceptione perpetuò bonos & cives pariter & virosesse, quod ad absolutissimam formam, qualis Aristocratiâ nostra est, requiritur: unde temperatæ Rerumpubl. formæ humanis ingeniis accommodatiores sunt. *Micrel, in reg. Pol. scient. l. 1. cap. 13. §. 8. Feld. in anal. Pol. Arist. l. IV. c. 7.*

Sed talem tamen rectè Politico considerat.

LXI. Hisce tamen non conficitur, inutilem esse, quæ de purâ atque ideali Aristocratiâ suscipitur tractationem. Enimverò in Ethicis summum bonum in tanta perfectione proponitur, quantam nemo mortalium assequi unquam valuit, saltem ideò ut statuatur mensura, ad quam examinetur, quàm propè hic vel ille à perfecto summo bono absit. In Physicis item elementa in eo puritatis statu definiuntur, quem fortassis nunquam attigerunt, non aliam ob causam, quàm quia in definitionibus ad essentias rerum, quæ puræ sunt, respicimus, de existentia, quæ ut plurimum impura est, minus solliciti. Ad eundem quoque modum Philosophus simplices Rerumpubl. formas in tanta rectitudine & puritate definivit, quanta cogitari maxima potest, tum quia hoc definitiones essentiæ quærentem maximè decebat, tum ut sic habeamus mensuram, unde æstimari queat, quàm longe hæc vel illa Respubl. à determinata rectitudine abscedat. Hæc ad primam quæstionem.

QV. SECONDA.

LXII. Deinde disputationis serra inter Politicos etiam in hac trahi solet: *Utrum Monarchia, an verò Aristocratiâ sit formarum optima?*

LXIII. *Aristoteles III. Pol. 7. de prærogativâ unius Reip. præ alterâ sic*

fic disputat; quod quò plures in Rep. maneant inhonorati, eò deterio-
ris ea sit conditionis, cum honorum expertes ex invidia male soleant af-
fecti esse erga honoratos.

LXIV. Quà regulà si metiri luberet Monarchiæ & Aristocratia
præstantiam, hæc procul dubio vinceret: & omnino præ omnibus
formis paucorum statum cõmmendatum cupit Aristoteles. Ve-
rum quia ibi videtur aliquid indulgisse genio Græciæ suæ, Regio sta-
tui tum temporis inimicæ, è verioribus fontibus rem arcessendam
ducimus.

LXV. Essentialia Reip. fundamenta unanimi probatorum con-
sensu statuuntur *unitas*, conspicienda in eâ parte penes quam *ἰσότης*
ἰσότης est, & *inæqualitas* inter ejusdem Reip. cives, siquidem sub-
diti, ut sic, imperantibus inferiores sunt. Unde sequitur, ut in quâ
Rep. est summa unitas & inæqualitas dicto modo, ea reliquis ha-
beatur præstantior.

LXVI. Huc si respicias, proclive erit colligere, quod Monarchia
formis omnibus, secundum hanc autem Aristocratia, utpote quæ
quàm proximè ad unitatem Monarchicam accedit, Politia palmam
præripit.

LXVII. Sin autem circumstantias pensitare velis, vix certi quid
statui poterit. Hoc enim pacto suam quælibet forma prærogativam
habebit: & imprimis Aristocratia Monarchiæ palmam faciet am-
biguam.

LXVIII. Quo factum dixerim, ut plerisque Europæis nationibus,
etsi Monarchicum regimen non abhorreant, hoc tamen vix aliter
quàm Aristocraticè temperatum arripserit. De Imperio Romano. Ger-
manico nota est vox *Electoris Moguntini* in comitiis Imperatoriis
de anno 1519. *Nobis imprimis Aristocratia retinenda est.* *Scid.* l. 1.
p. m. 12. Quæ quidem verba non id portendunt, quod Bodino per-
suasum fuit, Imperium nostrum esse simplicem Aristocratiam; sed
Aristocraticam procerum Imperii potestatem, quæ Monarchicam
Cæsaris temperat, ut libertas Germanica incolumis servetur, sanctè
esse custodiendam. Sed hæc obiter.

LXIX. Tandem quæritur, an *Aristocratia arctis territorii finibus cir-* Qv. TER-
cumscripta essentialiter imperfectior sit illâ, quæ ad amplas civitates pro- TIA.
vincias atque nationes porrigitur? In cujus quæstionis negativam ire
non

non veremur hâc persuasi ratione : Quia in omni Republ. tam amplâ quàm angusta est *majestas*, ad cuius *essentiam* parum facit *locorum & provinciarum latitudo*. Cell. l. 2. Pol. c. 7. §. 14.

LXX. Alia autem est quæstio, an hæc Aristocatia sit potentior illâ, quæ sano sensu affirmari potest. Sed interim à *potentiâ ad majestatem arguere non licet*, & *multiplicatio urbium non inducit prerogativam*, cum *majestas*, tanquam aliquod incorporale, non sit *patrimonii qualitas*, sed *personæ dignitas*. Spreng. in Syn. jur. publ. c. 1. quæst. 4.

CONCLUSIO.

LXXI. Atque hæc sunt, quæ de Aristocratiâ more Academico proponere libuit. Potuisset quidem latius diduci hæc materia & forsitan nonnihil de causis mutantibus & conservantibus Aristocratiâ apponi. Sed ne partem prudentificam cum scientifica videamur commiscere, subsistimus, gratias nuncupantes summo Rerum publ. auctori & tutori, quòd Rempubl. Romano-Germanicam patriam nostram (vavissimam sub alis clementiæ suæ hactenus protegere, & intentatos hostium impetus retundere voluerit. Eundem calidis votis precamur, ut eam ulterius fovere, & bella, pestem, famem, aliaque mala clementer avertere dignetur.

cum gratiarum actione

6 voto.

COROLLARIA.

Inconveniens est distinctio majestatis in realem & personalem.
Voluntas non potest cogi. Appetitus non fertur nisi in bonum.
Omnis virtus moralis tenet mediocritatem, contra Hug. Grot.

Eruditiss. DN. RESPONDENTI.

Nemo civilem magister rectiùs scientiam
(Pauca demas) explicavit, atque Nicomachi pater.
Hunc ego sequor libenter: hunc scholas poscentibus,
Quâ fide possum, revelo. Tu mihi præ cæteris
Non modò aure, sed cerebro, quicquid hîc proponerem
Visus es, Pflaumi, laborem consequendi sumere,
Idque monstrat luculenter Disputatio hæc tua.

Propriâ nunc, Godofrede (nam vales) industriâ
Aureos aude vagari per Stagiritæ libros:
Esse verum deprehendes, sæpe quod dixi tibi,
Virgulâ notare multos, cognitum quod non habent.

Honoris ergò appof.

PRÆSES.

Gloria Protectori Altissimo,

94 A 7360

94 A 7360

ULB Halle 3
002 381 974

56.

7360

A Spiritu Sancto et ceperunt loqui illi
T omnes et omnia que mo
straverunt dicit deo illis. Eton

60

Q. F. F. Q. S.
DISPUTATIO POLITICA

De
ARISTOCRATIA,

Quam
Auxilio supremi Rerumpubli-
carum fundatoris

Indultuque Incltyti Philoso-
phorum Senatus

Sub moderamine

VIRI

EXCELLENTISSIMI ATQUE CLARISSIMI

DN. M. JACOBI THOMASII,

Dialecticæ Philippæ Professoris Publici celeberrimi,
Collegii minoris Principum Collegiati &c.

*Domini Præceptoris ac Patroni filiali cultû & obsequio
vitam colendâ,*

In ACADEMIâ PHILVREâ

III. Id. Decembris,

H. L. Q. C.

Publico eruditorum examini sistit

Gottfried Pflaume /

Ascaniensis Saxo,

Autor & Respondens.

Typis WITTIGAVIANIS.